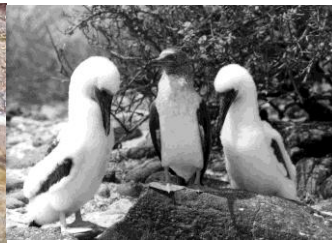

Stichting
Vrienden van de
Galápagos Eilanden

NIEUWS ONLINE

Maart 2013

Galápagos reuzenschildpad

Terugblikkend op het jaar 2012 gaan de gedachten natuurlijk meteen uit naar Lonesome George die op 24 juni overleed en met zijn heengaan de kansen op het voortbestaan van de reuzenschildpad van Pinta abrupt leek te hebben afgebroken. Zoals we al meldden in Laatste Nieuws in Galápagos Nieuws Nr. 29 (Herfst / Winter 2012) schijnt dat toch niet het geval te zijn. Waarschijnlijk heeft de mens, in het bijzonder de boekaniers en walvisvaarders van de 18^e en 19^e eeuw, de natuur zonder het zelf te beseffen een flink handje geholpen. Van de duizenden reuzenschildpadden die zij als levend voedsel mee aan boord namen, zijn sommige de dans ontsprongen en elders in de Galápagos weer aan land gezet. Omdat men ze niet nodig dacht te hebben of omdat men aan boord ruimte voor andere zaken moest vrijmaken. Zo schijnt een flink aantal van Floreana afkomstige schildpadden op Isabela, op en rond de vulkaan Wolf, terecht gekomen te zijn. Laten die nu juist in het middelpunt van de wetenschappelijke belangstelling staan.

Tijdens een studie van de Yale University, financieel ondersteund door Galapagos Conservancy, onze zusterorganisatie in de VS, zijn bij 17 reuzenschildpadden die op en rond die vulkaan leven, genen aangetroffen die sterk lijken op die van Lonesome George.

Bovendien is het niet uitgesloten dat er nog meer dieren met deze specifieke genen op of rond Wolf rondlopen. Het zou kunnen betekenen dat de soort *Chelonoidis abdonii*, zoals hij tegenwoordig wetenschappelijk wordt aangeduid, dus toch niet met Lonesome George is heengegaan. En wie weet slaagt men er zelfs in om de Pintalijn weer tot leven te wekken.

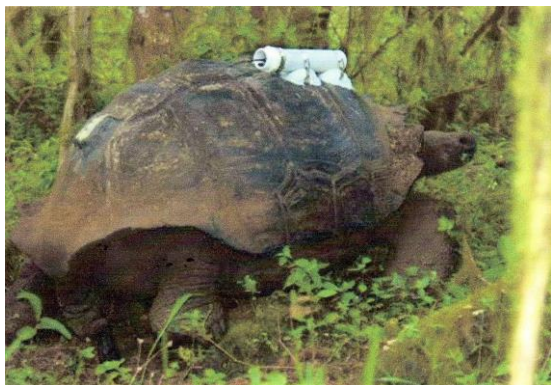
In de genoemde studie zijn negen wijfjes, drie mannetjes en vijf jonge dieren met Pintagenen geïdentificeerd, zo leert de analyse van meer dan 1600 in 2008 op de vulkaan Wolf verzamelde monsters. Onderzoekers van de Yale Universiteit hebben het betreffende DNA vergeleken met DNA aangetroffen in museumexemplaren en, hoe kan het anders, Lonesome George. De mogelijkheid bestaat dat er in de toekomst nog meer hybriden of misschien zelfs zuivere Pintaschildpadden op de vulkaan Wolf zullen worden aangetroffen.

“Galapagos Tortoise Programme”

Onlangs dook nog een interessant bericht over de Galápagos reuzenschildpad op, namelijk de aankondiging van het “Galapagos Tortoise Programme”, een samenwerkingsverband van een aantal instituten en instellingen, waaronder het Max Planck Institut für Ornithologie, het College of Environmental Science and Forestry van de State University van New York, de Saint Louis Zoo en het Nationale Park Galápagos. Genoemd programma is bedoeld als extra steun aan het NP Galápagos om alle nog bestaande populaties van de Galápagos reuzenschildpad optimaal te beheren. Immers ook nu nog staan de populaties bloot aan allerlei bedreigingen, zoals het verloren gaan van hun natuurlijke biotoop, de import van eilandvreemde soorten en de invloed van klimaatverandering.

Het programma concentreert zich op de seizoensmigratie, onder andere tussen leef- en voortplantingsgebieden, die wordt bestudeerd met behulp van GPS-tags, zeg maar het volgen van met

zenders uitgeruste dieren met behulp van satellieten. Daarnaast voert men ook traditioneel onderzoek uit, waarbij wordt gekeken naar aantallen en verspreiding, foerageergedrag, en structuur en samenstelling van de vegetatie teneinde meer inzicht te krijgen in de rol die de reuzenschildpadden in hun leefgebieden spelen. Het onderzoek en de uitkomsten worden ook gebruikt om scholieren en studenten voor te lichten om zo de plaatselijke gemeenschappen meer te betrekken bij het wel en wee van 'hun' natuur.

En dat is meer dan ooit nodig. Vroeger kwamen de Galápagos reuzenschildpadden voor op alle grotere eilanden, nu worden

ze nog maar op zes aangetroffen. Genoemd programma richt zich op Española, Santa Cruz en Isabela en bestudeert vier soorten, waarvan twee op Isabela.

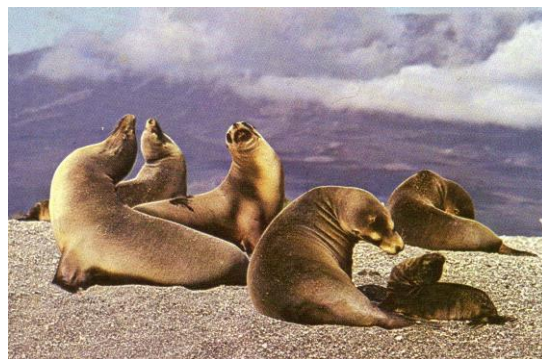
Zie ook www.movebank.org en www.facebook.com/galapagostortoiseprojet.

Galápagos zeeleeuw

In de tweede helft van 2011 werd geconstateerd dat op het eiland San Cristóbal sprake was van een opvallend hoge sterfte onder pasgeboren zeeleeuwjes (*Zalophus wollebacki*). Overleeft normaal gesproken 5 tot 15% van de jongen de eerste levensmaanden niet, op San Cristóbal bleek ruim een jaar geleden dat tot 60% van alle pasgeboren jongen het niet haalde. Jammer genoeg hebben we nooit vernomen, wat de oorzaak was, maar tijdens een bezoek aan de Galápagos Eilanden in begin december 2011 vertelden de gidsen dat er sprake was van een virusinfectie. Het deed sterk denken aan de infectie met het morbillivirus dat tweemaal, in 1988 en 2002, flink huishield onder de gewone zeehond in de Waddenzee en waaraan beide keren ongeveer de helft van de populatie zeehonden is gestorven.

Uiteraard waren we benieuwd, hoe de situatie eind 2012, tijdens een nieuw bezoek zou zijn. Het eerste dat opviel was dat we overal, niet alleen op San Cristóbal, maar ook op de andere eilanden zoals Santa Fé, South Plaza en Española, grote aantallen Galápagos zeeleeuwen aantreffen, met ook nog eens opvallend veel jongen. Bijna alle jongen waren levendig en speels en dronken volop bij hun moeder, en slechts heel af en toe zagen we een niet helemaal okselfris jong, als je het zo mag noemen.

Eén van de persberichten van begin 2013 sloot hier mooi op aan. Het presenteerde de resultaten van de laatste telling van de Galápagos zeeleeuw op San Cristóbal die eind 2012 werd uitgevoerd. Tijdens die telling zijn de belangrijkste zeeleeuwenkolonies van het eiland in kaart gebracht en vergeleken met de telling uitgevoerd in 2011. Hoewel niet wordt vermeld, wanneer die telling precies plaatsvond, zijn de aantallen heel goed met elkaar te vergelijken. Werden er in 2011 in totaal 1.398 zeeleeuwen op San Cristóbal geteld, gespecificeerd naar geslacht en geschatte leeftijd, in 2012 was dat aantal met bijna 100 dieren toegenomen tot 1.496. De grootste zeeleeuwgroepen werden eind 2012 aangetroffen in en rond Puerto Baquerizo Moreno, bij Cerro Brujo langs de westkust en op twee locaties bij Punta Pitt in het uiterste noordoosten van het eiland.

Groene zeeschildpad en zeeleguaan

In de oceaan rondom de Galápagos Eilanden komt ook een aantal soorten zeeschildpadden voor, waarvan de groene zeeschildpad, (*Chelonia mydas agassisi*), de meest algemene is. Je komt hem regelmatig onder water tegen, als je gaat snorkelen. In de voortplantingstijd die in december begint en tot juni duurt, trekken de wijfjes op een aantal eilanden hun legstrand op om er een nestkuil te graven en daar zo'n 50 tot 80

eieren in te leggen. Gedurende een dag of tien kan dit zich een aantal keren herhalen. Daarna is het aan de zon om te zorgen dat de eieren na een dag of 60 uitkomen, waarbij de warmte in het nest het geslacht van de jongen bepaalt. Boven 30°C vrouwtjes, onder 30°C mannetjes. De eieren en jongen worden van alle kanten belaagd en slechts een miniem aantal schildpadjes zal uitgroeien tot een volwassen zeeschildpad en zich op zijn of haar beurt gaan voortplanten.

In een poging om de plaatselijke bevolking meer te betrekken bij de bescherming van hun eigen natuur hebben de parkwachters op Isabela eind 2012 voorlichting gegeven over biologie en voortplanting van de groene zeeschildpad. Onderdeel van de voorlichting was een nachtelijke excursie op zo'n legstrand, Quinta Playa vlakbij Puerto Villamil, om van heel dichtbij te zien, hoe de schildpadden aan land komen, hun nestkuil graven en er hun eieren in deponeren. Het maakte grote indruk en reken maar dat men er alles aan zal doen om eieren en babyschildpadjes zoveel mogelijk te beschermen. Bijvoorbeeld door hun eigen honden en katten zoveel mogelijk binnen te houden.

Ook elders spant het NP Galápagos zich in om de bewoners van de Galápagos meer bij natuurbehoud te

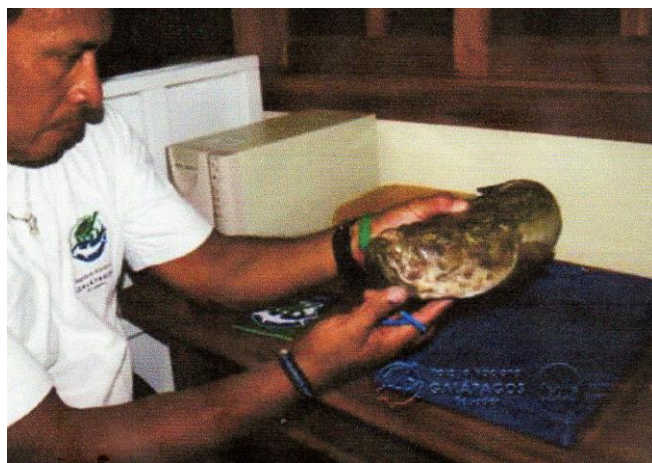

betrekken. De zeeleguaan plant zich in februari en maart voort en de wijfjes moeten dan op zoek naar een geschikte plek om hun nesthol te graven en daarin hun twee tot vier eieren te leggen. Soms kiezen ze er voor om dat in een tuin, park of zomaar op een zandpad te doen. Daarbij hebben de zeeleguanen niet alleen met hun natuurlijke vijanden, zoals de Galápagosbuiszard, te maken maar ook nog eens met verwilderde honden, katten of rondlopende varkens. De parkwachters doen een beroep op de bevolking om de zeeleguanen niet te hinderen bij hun voortplanting en, ook hier weer,

honden en katten zoveel mogelijk binnen te houden. De twee tot vier eieren, een opvallend klein aantal dat de soort extra kwetsbaar maakt, komen na ongeveer honderd dagen uit, maar ook dan nog zijn de jongen nog erg kwetsbaar en is het van belang om hen zoveel mogelijk te beschermen.

Nieuwe vissoorten in wateren rondom de Galápagos Eilanden

Af en toe vangen de vissers van de Galápagos Eilanden bijzondere soorten die ze door deskundigen van het NP Galápagos, waaronder het zeereservaat ressorteert, kunnen laten determineren. Zo konden gedurende de afgelopen tien jaar vier nieuwe haaiensoorten bijgeschreven worden, waardoor het totaal nu op 33 staat. Op de bij een recent verzonden persbericht getoonde foto dook ook nog eens een andere interessante vis op, een sterrenkijker van de familie van de *Uranoscopidae*. Het is een bodemvis die je op diepten tot een meter of 400 aantreft, maar mocht je er ooit eens eentje tegenkomen, dan moet je wel heel goed kijken. De soort leeft namelijk niet op, maar ingegraven in de zeebodem, waarbij alleen de ogen boven het zand uitsteken. Bovendien hebben ze een franjeachtig 'tongetje', dat ze vlak boven de zandbodem laten wapperen om hun prooi te lokken.

Hopelijk gaan de vissers voorzichtig om met hun sterrenkijker, want links en rechts van hun kop, op de kieuwdeksel, zit een fikse gifstekel en ook de stekels van hun rugvin zijn giftig.

Nieuwe USAID-hulp voor de Galápagos?

De directeur van USAID (United States Agency for International Development), Andrew M. Herscowitz, was onlangs op bezoek om te bekijken in hoeverre de Galápagos ook gedurende een nieuwe periode van

vijf jaar in aanmerking komt voor USAID-hulp. De bijgaande foto toont hoe Edwin Naula, directeur van het Nationale Park Galápagos, uitleg geeft bij de monitor, waarop met behulp van het Satellite Monitoring System de posities van vissersschepen in het Galápagos zeereservaat worden weergegeven.

En toevallig of niet, uit een persbericht blijkt hoe men op 19 december 2012 op dat scherm kon waarnemen dat het vissersvaartuig, de Maria Vanessa, zich gedurende een periode van 28 uur in het zeereservaat ophield en daarbij met een snelheid van slechts één knoop (zeemijl per uur) voer. Men was duidelijk zonder toestemming aan het vissen, voldoende redenen voor de parkwachters om er hun snelle Sea Ranger II op af te sturen. Aan boord van de Maria Vanessa trof men niet alleen 21 bemanningsleden en vijf kleine vissersbootjes aan, maar ook nog eens 60 illegaal gevangen haaien. Het is niet bekend, of daar nog onbekende soorten bijzaten.

Steeds meer eilanden vrij van ratten en muizen

Al een aantal jaren spannen de Galápagos Eilanden zich in om vooralsnog de kleinere eilanden muis- en ratvrij te maken. Zo berichtten wij in Galápagos Nieuws Nr. 26 (Voorjaar / Zomer 2011), hoe op een aantal kleine eilandjes, waaronder Bartolomé en Rábida, de ratten en muizen bestreden werden. Onlangs waren Pinzon en South Plaza aan de beurt. Op Pinzon heeft men vastgesteld dat dankzij de succesvolle bestrijding van ratten en muizen die ooit als volgers van de mens in de archipel zijn terecht gekomen, het aantal lavahagedissen sterk in aantal is toegenomen. Maar, en dat is minder leuk, men heeft er ook sporen van geiten aangetroffen en dat terwijl Pinzon al in 1984 geitenvrij gemaakt is. Te oordelen naar de sporen zou het gaan om een geit en haar één of twee jongen en de enige verklaring zou kunnen zijn dat zij er moedwillig zijn uitgezet. Het is aan de parkwachters om ze op te sporen en te verwijderen.

Het muis- en ratvrij maken gebeurt door vanuit een helikopter gif te strooien. Om te voorkomen dat ze er de dupe van worden, sluiten de parkwachters kwetsbare dieren zoals de Galápagosbuizerd tijdelijk op om ze weer uit te zetten, als het gif uitgewerkt is en er geen dode muizen en ratten meer liggen. Op South Plaza heeft men als extra maatregel zo'n 40 landleguanen (ongeveer 10% van de totale populatie) ingesloten teneinde, mocht er iets met de rest gebeuren, genoeg dieren te hebben om een nieuwe eilandpopulatie op te bouwen. Het was gelukkig niet nodig. Alle landleguanen overleefden de operatie en het veertigtal werd in uitstekende conditie weer los gelaten.

Lonesome Georges laatste reis.

In de morgen van 11 maart werd het stoffelijk overschot van Lonesome George naar een vliegtuig van TAME overgebracht voor een vlucht naar Guayaquil. Daar werd hij in afwachting van de reis over de oceaan naar New York, die 's avonds om 11 uur vertrok, overgebracht naar een koelhuis.

De volgende ochtend rond halfnegen waren de formaliteiten voor LG's binnenkomst in de VS vervuld en kon hij verder worden vervoerd naar het Amerikaanse Museum voor Natuurlijke Historie, waar hij zal worden gebalsemd.

Secretaris: Frans Engelsma, De Toltoren 39, 3912 AG Rhenen info@galapagos.nl www.galapagos.nl